విడిపత్రిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ డిసెంబరు 2 వ తేది 1935 సోమవారము అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

సంపుటము ౧౦. | త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | సంచిక [illegible]

[illegible]

గ్రామపునర్నిర్మాణము

అయితరాజు జీడికంటి రామారావుగారు.

ప్రస్తుత కాలమునందు దేశసేవా సంబంధములగు ప్రముఖోద్యమములలో గ్రామోద్ధరణ మొకటి. శ్రీ గాంధిమహాత్ముని శ్రద్ధాసక్తి ప్రస్తుత విశాలదృష్టిగా తిరుగుటవలన ఈ ఉద్యమము లారంభింపబడుచున్నవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గూడ మహాత్ముని కలలకను విని వెంటనే గ్రామజనోద్ధరణమునకై సానుభూతినిగోరి కోటి రూపాయలవరకు వినియోగించుటకై ప్రోత్సాహముల నిచ్చుటయేగాక ధనమును మంజూరు చేసియున్నారు. మన రాష్ట్రమునగూడ మెదకు, కరీంనగరు మున్నగు మండలములలో గొన్ని ప్రత్యేక గ్రామములందు గ్రామపునర్నిర్మాణ విధానములను ప్రవర్తించుచున్నారు. కాని ఈ గ్రామపునర్నిర్మాణ విధానము లెట్లుండవలయునో ముందు వ్యాసములందు వివరింపబూనెదను. ఎట్లుండినను దేశోద్ధరణ విషయమై జనకంకణులగు నాయకశ్రేణియు, నిరంతరాయ పరిపాలనాన్వేషణులగు పాలకశిఖామణులును ఏకోన్ముఖముగ నీయుద్యమము పట్ల శ్రద్ధాసక్తుల చూపించుచున్నారు. ఇది దేశమునకు మహాభాగ్యము.

గ్రామములతోడను, పట్టణములతోడను గూడిన మనదేశమునందు నాగరికతా విషయమైన సర్వప్రయత్నములు ఇంతవరకు పట్టణములలోనే జరుగుచున్నవిగాని పల్లె గ్రామములందు జరుపబడకుండుటవలన గ్రామజనులు నాగరికతాశూన్యులై యజ్ఞానాంధకారమున మునిగియున్నారు. మన భారతదేశమునందు పట్టణములకంటె పల్లెలలో జనులు అధికముగా వసించుచున్నారు. మన భారతదేశమునందు మొత్తం ౨౩౧౬ పట్టణములు, ౬౮౫౦౦౦ పల్లెలును గలవు. పట్టణములందు ౩ కోట్లును, పల్లెలయందు ౨౦ కోట్లును సగటున జనులు నివసించుచున్నారు. ఇట్లే మన నిజాంరాష్ట్రమునందు జనపరిగణనముబట్టి ౯౪ పట్టణములును ౨౧౫౮౦ పల్లెలును గలవు. మన నిజాంరాష్ట్రము జనసంఖ్య ౧౪౪ లక్షలలో ౧౫ లక్షలు పట్టణములందును ౧౨౯ లక్షలు పల్లెలయందును సగటున నివసించుచున్నారు. దీనినిబట్టి చూడగా పట్టణములకంటె జనులు పల్లెలయందు ౯ రెట్లు మించియున్నట్లు విస్పష్టమగుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో ఏను భాగముల దేశ మంధకారబంధురమై యున్నప్పుడు జ్ఞానజ్యోతి ప్రకాశమే యే భాగమున యేకించుక సోకినంతమాత్రమున సకలాభ్యుదయము దేశమున కేమిగలదో? మీదుమిక్కిలి యా ప్రకాశము నియజ్ఞాన తిమిరము మించి వేయును. గ్రామముల యనాగరికతవలన దేశాభివృద్ధికి తీరని యావరోధము, ఇప్పుడీ విషయమును మహాత్ముని మొదలగువారు గ్రహించియే గ్రామ పునర్నిర్మాణోద్యమము నారంభించుచున్నారు.

వ్యాసకర్తగారు

గ్రామపునర్నిర్మాణమనగా ఇప్పటి గ్రామములన్నియు నిర్మూలముజేసి మరల క్రొత్తగా పోసి పట్టణములుగా జేయుట యనుకొనరాదు. గ్రామములలో నిదివరకుగల యజ్ఞానతిమిరమును బారద్రోలి పట్టణములలోని నాగరికతా ప్రకాశ ప్రవేశము గలిగించుటకు చేయుచున్న యీ గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమ ప్రయత్నము.

దేశపురోభివృద్ధికి పట్టణములతో పాటు గ్రామములుగూడ నాగరికతా వ్యాప్తి నొందవలయును గావున పట్టణములలో నే విజ్ఞాన విశేషములు గలవో వానిని గ్రామములలోగూడ ప్రవేశపెట్టుటకు బూనుకొనుటయే గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమ మనబడును.

విజ్ఞాన సాధనా సంపత్తియు, పట్టణములలో కొన్నిపుటలోనే తృప్తిపడుట గాక గ్రామ గ్రామాంతర ప్రవేశమెవర్కు విధానాంతరముల ననుష్ఠానమునకు తెచ్చుటయే గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమమగును.

పల్లెజనులలోని మూఢవిశ్వాసములబాపి వారికి విద్యా, వైజ్ఞానిక, సాంఘిక, ఆర్థిక, కృషి, వ్యాపార, కర్మకృత్యాది విషయపరిజ్ఞానమును గలిగించి వారి యొనర్చిక గ్రామములు స్వర్గసౌందర్యములుగాను, విజ్ఞాన భాండారములుగాను మార్చు యత్నమే గ్రామజనోద్ధరణము.

దేశహిత బాంధవులు, దేశసేవానిరతులు, దేశాభిమానులు, దేశభక్తులు, దేశనాయకులు దేశాభివృద్ధ్యర్థమై గ్రామములకట్లు తిరిగి గ్రామోద్ధరణ విషయక యాచరణలకు గడంగుట తమవిధిగా తలంపవలయును.

దేశములుగాని, దేశములలోగల పట్టణములుగాని గ్రామములలోని పంటఫలాదులతోను, గ్రామస్థులిచ్చుకొను శిస్తుపన్నులతోను, క్రయవిక్రయములతోను యుద్ధరింపబడుచున్నవి గావున నీ గ్రామోద్ధరణ విషయమైన సేవ గ్రామముల పట్ల కృతజ్ఞతను జూపెడి కర్తవ్యములలో జేర్చదగును. భావి పురోభివృద్ధికి దోహదమగును.

విజ్ఞాన భాండారమని చెప్పుకొను యూరోపు ఖండమునందు గ్రామములకును పట్టణములకును విశేష తారతమ్యతయుండదు. గృహ, జనసంఖ్యలలోను, వైశాల్య విస్తీర్ణములందును హెచ్చుతగ్గులుగాని విజ్ఞాన సాధనా సంభారము పట్టణములవలె పల్లెలకును వానిపరిమితి ననుసరించి యున్నియు సమకూర్పబడియుండును. ఇక పల్లెలకు కొరతయేమిటి? కొన్ని కొన్ని సమయములందు అప్పటి పట్టణములకంటె స్వాస్థ్యమునకు మనోరమ్యముగ నుండును.

మనదేశమునందు పల్లెలు అంధకారమునను, అపారిశుధ్యముగను, అనాగరికముగను, [illegible]. ఇవియందు పాఠశాలలుగాని గ్రంథాలయములుగాని, తపాలా సౌకర్యములుగాని; రైలు, రోడ్డు మార్గ సౌకర్యములుగాని, నాగరికోపయుక్తమైన ఉపయోగకరము లగు సాధనములుగాని యుండవు. అంధకార బంధురములు, అజ్ఞాన పరివ్యాప్తములు, మూఢాచార ప్రాయములు, మూఢ విశ్వాస నిలయములు. రోగము పశువులతోను, పశుప్రాయులతోను నివిడీకృతములు.

పాశ్చాత్య దేశములందు జన నిబిడమగుచున్న పల్లెలలోని నివాసము ఎంతటి యుత్సాహమును గలిగించునో యూహింపవలెను. సుందరోద్యానములతో నిండియున్న నిర్మల గృహములు కాంచుచు సుందరమగు వీధులు ప్రశస్తముగనుండ, వీధుల అడ్డు పైకములు లేక, మోటర్ల పర్వతములతో, ఆ సంఘానుకూల సంచారముతో రోడ్లనిండియుండ. ఆ భాండారముల కమితధనవ్యయమగు చుండు. నిర్మల వాయు ప్రసారముగల మంచి పౌరమెట్టు, విశాలములగు గృహముల వరుసలు కన్నులకు పచ్చదనముగా పట్టణవాసజీవితములకంటే విశాలావరణములతో గూడిన వలువపూరింపబడియుండు. పొలములయందు సకలపంటసామగ్రిని సేకరించుకొని, నిర్మలమైన యా ప్రసారమును ననుభవించుచు త్వరగా కొన్ని జలసమృద్ధిగల పల్లెలలోని నివాసము స్వర్గధామమని నగరవాసులు తలంచుచుందురు. గాని యూరోప్పల్లెలలో కొన్ని దినములుండినచో ఈ మొరటు జీవన విధానము ననుభవింపలేక ఈ జీవితమొక కారాగృహమని, సేదతీరుటకని కారాగారవాస సమానమనియెంచి తటుపట్టాయించకపోరు.

ఈపల్లెలకు తగినట్లు ఏ విద్యాజ్ఞానము పెరుగని మోటుమానిసి యొకడు పట్నముగాని ఇంచుక విద్యాబుద్ధులు గలిగినవాడైన ఆమానవుడు అట్టి పట్టణవాసనాగరికతా పరిచయ సంపాదనకు నుజాలడు. ఇటు పల్లెలలోని మోటుమానవ సమాజములో మిళితమును బొందజాలడు. ఇక అతని జీవితమెంత దుఃఖభరితమయినదో యూహించవలెను. ఒక విద్యావంతుడు, ఆధునిక నాగరికతావంతుడు ఒక పల్లెటూరి నివాసము చేయవలసివచ్చుచో అక్కడ అతనికి భరించరానివగు విజ్ఞాన సాధనములుండక, ఇష్టులగు నేస్తులు దొరకక ఆ సమాజములకు పరిచితులేర్పడక. ఏమీతోచక, ఆ స్థితిలో తెంగపడి జీవితము భారమై పెద్ద భారమై నిద్దురలేమిలో మసలుచు ఇంటికి విజ్ఞానవిలాసమును గోలుపోయి మళ్ళీ తెల్లవారు. ఈ తని జీవిత మొక ఏకాంతవాసశిక్షవలె తోచినదగును. ఇందువలననే పల్లెటూరి నివాసము నందరును ఏవగించుకొనుచుందురు. ఇట్టి స్థితిలో పల్లెజనములోని కొందరు పల్లెలో ఎంటాలు

౨ వ పేజి చూడుడు

పై శీర్షికతో శ్రీ॥ శివశంకర శాస్త్రి అప్పన్నశాస్త్రిగారు యువనామసం॥ర శ్రావణ బ॥ శుక్రవారము గోలకొండ పత్రిక సంచిక [౩౦]. సంపుటము [౧౧] యందు నొకవ్యాసము ప్రకటించినారు. ఆవ్యాసమునందు నాకు కొన్ని సందేహములు తోచినవి. వాటిని క్రింద వివరించుచున్నాను.

గోకర్ణభీమ చోళులవంశమును చెప్పు మామిళ్లపల్లి సంస్కృతశాసనము నగ్గము చేసుకొనుటలో శ్రీశాస్త్రిగారె పొరపడి, యంతకుముందు దీనివిషయమై వ్రాసినవారలు పొరపడినారని తమవ్యాసములో వ్రాసియుండిరో. ఈవిషయము మెంతవరకు సత్యమో విచారింప వలసియున్నది. శాసనములో స్పష్టముగ గోకర్ణుని పుత్రుడు ఉదయాదిత్యుడు, వానికి భీమగోకర్ణులు తనయులని చెప్పబడియున్నది. శ్రీశాస్త్రిగారు విస్పష్టముగనున్న యీయంశమును ఆవ్యక్తముగ గ్రహించి గోకర్ణునికి ఉదయాదిత్య భీమగోకర్ణులను ముగ్గురు సుతులున్నట్లు వ్రాసి. దీని నిరూపణకు నేమేమో కల్పనలను వ్రాసినారు. గ్రంథవిస్తరభీతిచే శాస్త్రిగారి వ్యాసము నత్యంతముగ విమర్శింపక వారివ్యాసములోని యంశము లు పొరపాటులని తెలుపుటకై నాకు తోచిన మూడు విప్రతిపత్తుల మాత్రము సూచించెదను.

(౧) శాసనములోని సంస్కృత శ్లోకములకు శ్రీమారేపంటి రామారావు పంతులుగారు చెప్పినయర్థము పొరపాటా? యథార్థమా?

(౨) తెలంగాణా శాసన సంపుటములో మామిళ్లపల్లి సంస్కృతాంధ్ర శాసనములు కలవా?

(౩) నేలకొండపల్లి శాసన మీశాసనమున కేమి సంబంధము! మఱియు శాస్త్రిగారూహించినకథ అనగా ఉదయాదిత్యుని కిద్దరుభార్యలు కలరనుట కేమి ప్రమాణము? గోకర్ణునికి ముగ్గురుసుతులుకలరనుట దేని ననుసరించి?

ఈమూడంశములు విచారించినచో ఉదయాదిత్యగోకర్ణభీములకుగల పరస్పర సంబంధము తెలియగలదు. ఈవ్యాసరచనకు గూడ నిదియే కారణము. మఱియు నింతవఱకే యుద్దేశ్యము. ఇక పయివిషయములు విచారించెదము.

గోకర్ణ భీమచోళుల వంశవృక్షము

వ్యాసకర్త—కొండపల్లి రామదాసరావు దేశముఖు, దేశపాండ్యా

(౧) మామిళ్లపల్లి సంస్కృతశాసనము సుజాతసంచిక 3వసంపుటము(౧)లో హైదరాబాదు ఆంధ్ర పరిశోధక సంఘమువారిచే ప్రకటింపబడినది. అందివిధముగ నున్నది

(౧) శ్రియఃపుష్ణాతు నో విష్ణుః—దష్ట్రాంకస్ గోవిభుః.

[౨] తీవ్రాంశుసంతతిలకః కలికాలకర్ణో గోకర్ణ ఇత్యుదభవద్భువనైకవీరః యో మిత్రమండ అపత్రప ఏవయుద్ధే ముక్తింగతో నఘనరాజ్య వ్యథైకధారీత్.

(౩) ఉదభూదుదయాదిత్యస్సత్యసంధస్సుతస్తతశ్చోడఖ్యాతిమయో యస్య మయూఖవితతిః క్షితౌ

(౪) పేన్యధర్మ సుతం దేవం

(౫) అథతత్స్మాన్నక్షత్రగుణప్రగుణతేజసః భీమగోకర్ణ భూపాలౌ సూర్యాచంద్రా వివోదితౌ

(౬) నిస్సీమ ప్రేమ బంధేన సమాన స్సుఖయోర్వయోః ఐకాత్మ్యం మన్యతే లోకో యథాపుర మురద్విషోః నరేంద్రః సమయేత్ర పూర్వభావ సమన్వితః విళంబి కార్తికమాసే

పైశ్లోకములకు సరియయినయర్థము.

[౧] భగవంతుడైశ్వర్యమునువృద్ధిచేయుగాత!

(౨) జగదేకవీరుడును కలియుగ కర్ణుడును సూర్యవంశ తిలకుడునునగు గోకర్ణుడుద్భవించెను. అతడు ఎడతెగని యుద్ధములందు ఎప్పుడును విరామము బొందినవాడు కాడు. (౩) అతనికి [అతనివలన] సత్యసంధుడగు ఉదయాదిత్యుడను పేరుగల పుత్రుడు పుట్టెను. చోడవంశమునకు ఖ్యాతిదెచ్చునతనికీర్తి ప్రపంచమము వ్యాపించెను. ... ...

[౫] నక్షత్ర గుణగణ ప్రగుణిత తేజోవంతుడగు నాతనికి సూర్యచంద్రులబోలిన భీమగోకర్ణులను యిద్దరు సుతులుద్భవిల్లిరి. [౬] హద్దులేని ప్రేమబంధముగల వారి సమానసౌఖ్యము, ఐకమత్యత శివకేశవులవలె లోకులు తలంచిరి......... అప్పుడు విళంబి సం॥ర కార్తికమాస .... తరువాత దానమునంగతి కలదు.

దీనిని బట్టి గోకర్ణునికి ఉదయాదిత్యుడు నాతనికి భీమగోకర్ణులు నుదయించినట్లు స్పష్టముగ తెలియవచ్చుచుండ శ్రీశాస్త్రిగారేయాధారమునుబట్టి గోకర్ణునికి నుదయాదిత్య భీమగోకర్ణులుద్భవించినట్లు వ్రాసిరో మరూహ్యము. పైశ్లోకముల కింతకంటె వేరర్థము నెట్టి వైయాకరణియు చెప్పజాలడని మానమ్మకము. మారేపంటి రామారావుగారేటుల పొరపడిరో శ్రీశాస్త్రిగారే సప్రమాణముగ నిరూపించుచు పైశ్లోకములకు ప్రతిపదార్థము చెప్పవలసిన వారగుచున్నారు.

రెండవసంగతి. మామిళ్లపల్లి సంస్కృతశాసనము తెనుగుశాసనమురెండును తెలంగాణాశాసన సంపుటములలో లేవు.

మూడవసంగతి. నేలకొండపల్లి శాసనమునుంచి సందర్భము వ్యక్తపడదు. ఇక శాస్త్రిగారి కల్పనకతలను వారితర శాసనములనుంచి పొందినసహాయమును వివరించెదను.

గోకర్ణునికి నుదయాదిత్యుడు పుట్టినాడనుట నిర్వివాదముగ నొప్పుకొనిన విషయమే. తరువాత నక్షత్రగుణ ప్రగుణతేజసులగు గోకర్ణభీములుదయించిరని వ్రాసిరి. ఇదియే పొరపాటు. "అథతత్స్మాన్నక్షత్రగుణప్రగుణతేజసః" అథ, తత్—తేజసః, అనక్షత్ర గుణగణప్రగుణతేజశ్శాలికి భీమగోకర్ణులిద్దరు సూర్యచంద్రులవలెపుట్టిరి." అనిమూలము, (అ...... తేజశ్శాలికి, అనిస్పష్టముగ నుదయాదిత్యుని పరముగ సర్వనామముగ పడుచుండగ, తేజసః, అనుషష్టివిభక్త్యేకవచనమును "భీమగోకర్ణభూపాలౌ—సూర్యాచంద్రావివోదితౌ" అనుప్రథమావిభక్తి ద్వివచనమునకు విశేషణముగ గ్రహించి యర్థముచేసుకొని ఎవరికిపుట్టిరి? అనిసందేహించుకొని చివరకు గోకర్ణునికే ఉదయాదిత్య భీమగోకర్ణులు పుట్టినట్లు సమాధానపడియున్నారు. ఇదిజామాత్రక్షుర న్యాయముగనున్నది. ఎటులనోవకు పకరించుకొనియున్నాడుకాని గోకర్ణునికి తిరిగి గోకర్ణుడెటుల(బుట్టినాడ?అని వీరుతలంచలేదు. ఇక గోకర్ణునికి ముగ్గురు పుత్రులేజనించుట సత్యమైనచో శాసనములో నొక్కమారు చెప్పక ఒకనినొకమారు చెప్పితక్కిన యిద్దరినియింకొక్క మారెందుకుచెప్పినాడు? నిస్సీమ ప్రేమబంధులు భీమగోకర్ణులేకాని ఉదయాదిత్యుడు వీరికివిరోధియా? దానముగూడ మామిళ్లపల్లి నరసింహస్వామికి తుమ్మలగ్రామము కొల్లనుభీముడును, మండిగంటి గ్రామభాగము గోకర్ణుడున్ను దానముచేసినట్లు చెప్పబడియున్నది, ఉదయాదిత్యునిదానముగాని పేరుగానిలేదు. ఉదయాదిత్యుడు ప్రసిద్ధుడు కాడందుమా? ఇతనివల్లనే చోడవంశము ఖ్యాతివహించినదని యితనిదానము సత్యసంధిత్వము నిరుపమానమని మొదట నేచెప్పబడినది.

ఇక పానుగల్లు శాసనము వీరికెంతవఱకుపకరించునో చూడవలసియున్నది. ఈశాసనము ప్రచారము సోమరాజుచెంద గాంచికలకు నేలాంబ పుట్టెను. ఈమెకు ఉదయాదిత్య భీమగోకర్ణులుముగ్గురు సుతులుకలరు. ఈమెభర్త పేరు చెప్పబడలేదు. కారణము దురూహ్యము. ఈ ముగ్గురిలో నుదయాదిత్యుడు పండితారాధ్య చరిత్రప్రకారము "మల్లికార్జున పండితారాధ్యుల వారి" శాపముచే దుర్మరణము బొందెను,

కావున ఈఉదయాదిత్యుడు కాకతీయుల ప్రత్యర్థిగణములోజేరి ప్రకృతవాదమునకు సంబంధించినవాడుకాడు, కావున పానుగల్లు మామిళ్లపల్లి శాసనములకు నామసామ్యమేగాని వస్తుసామ్యమేమాత్రములేనట్లు తెలుచున్నది. ఈసమన్వయము కుదురక నేశాస్త్రిగారు తిరిగి ఉదయాదిత్యునికి యిద్దరుకొడుకులను బుట్టించినారు. ఒక్కతల్లిపిల్లలు విరోధముపెట్టుకొనరని తలంచికాబోలు వీరిద్దరు సవతితల్లిపిల్లలని తెలవిచ్చినారు. వంశవృక్షమును క్రిందుమీదుజేసిరి. చిన్నవాడగు భీముడు పెద్దవాడగు గోకర్ణుని తల్లిని పెండ్లాడెనని చెప్పుటగూడ వింతలోనిదే— భీముడు,మాతృస్వపత్నీ పతిః, యని పేరొక్కనబడెనుకదా! రాజులుబహుభార్యావల్లభులు.ఉదయాదిత్యునకుపెక్కండ్రుభార్యలుండ పిత్రనంతరము భీముడు తనయీడు జోడునకు సరిపడిన యొకసవతితల్లితో దోషమొనర్చియుండును. ఇదియే సమన్వయపద్ధతి.వేయిస్తంభాల గుడిశాసనములో జెప్పబడిన రుద్రదేవుని ప్రత్యర్థులు మామిళ్లపల్లి శాసనములోని వారలేకాని పానుగల్లుశాసనములోని వారుకారని యీచర్చవలన పాఠకులు సులభముగ గుర్తింపగల్గుదురు.

ఎటుతిరిగి శ్రీశాస్త్రిగారు తాము కాదన్న మారేపంటి రామారావుగారి వంశనిర్ణయము నే వ్యంగ్యముగ గ్రహించినవారైరి. వీరుకూడ (శాస్త్రిగారు) గోకర్ణునికి యుదయాదిత్యుడు, అతనికి భీమగోకర్ణులను యిద్దరుపుత్రులున్నట్లు అంగీకరించినారు. పైపెచ్చు వీరు ప్రథమ గోకర్ణునికి ప్రత్యేకముగ భీమ గోకర్ణులను యిద్దరు మేకచన్నులవంటి కొడుకులున్నారని యొక నిరుపయోగాంశమును సృజించిరి. కాని యీసృష్టివారు నిరుపయోగమని గ్రహింపవలెను. మామిళ్లపల్లి శాసనము పానుగల్లుశాసనము ఒక్కరికే కాదని వీరు తలంచియుండినచో నింతదూరము విచారింపరు. పానుగల్లుశాసనముకు మూలము నైలాంబ—మామిళ్లపల్లిశాసనమునకు మూలముగోకర్ణుడు. ఈయరకి ముడిపెట్టిన శ్రీశాస్త్రిగారి చాకచక్యముచే ప్రాచీనకవియొకడు చెప్పిన ఈక్రింది శ్లోకము జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది.

"కాచం మణిం కాంచన మేకసూత్రే ముగ్ధానిబధ్నంతికి మత్రచిత్రమ్! విచారవాన్! పాణినిరేకసూత్రేశ్వానం యువానం మఘవాన మాహ"

గ్రామపునర్నిర్మాణము

మొదటిపేజి తరువాయి

పడి పట్టణములకేగి విద్యాబుద్ధుల నలవరచుకొని తత్కుంగల పట్టివారితో కలిసి మెలగలేక తమకుతగిన సహవాసముల గానక వాపోవుచుందురు. సాంగత్యశూన్యమగు జీవితము అతిభారవంతమును, విచారగ్రస్తమునగను ఉండును గావున విద్యావంతులకు పల్లెలవాసము ఏకాంత కారాగారవాసముగా గాక పట్టణములలోవలె ఆపల్లెలస్థితి ననుసరించి కొద్దిగానైనను విజ్ఞానపాఠనాసంపత్తి సమకూరు పరిస్థితి ఏర్పడవలయును. అవిజ్ఞాన జనపదమును విజ్ఞాన జనపదముగా మార్చుటకు ప్రయత్నించవలయును. ఈయుద్యమమునే గ్రామ జనోద్ధరణోద్యమమేయనుదు, గ్రామ పునర్నిర్మాణోద్యమమేయనుదు.

జాబులు

మాలలపాట్లపై అత్యాచారము

తెనాలి తాలూకా కుచ్చెలపాడు గ్రామములో కొన్నికులైన మాలల బహిష్కరించి, వారికి అన్నివిధములైన సహాయము చేయుట అగ్రజాతులవారు మానివేసినారు. ఆవిషయము వార్తలవలన తెలిసి చాలఉద్రేకము, విచారము కలుగజేసినది. ఒకవైపు హరిజనోద్ధరణమనుచు పరిశుభ్రత, మద్యపాననిషేధము, ఐకమత్యము ఇత్యాది విషయములను ప్రోత్సహించుచు, మరొకచెంత పరిశుభ్రతతోయున్న ఓర్వలేని విషమపరిస్థితులలో మేమెట్లు జీవనాధారము గడుపగలమో యోచించవలసినవారలు హృదయపూర్వకముగా గ్రహింతురుగాక. అగ్రజాతులవారు ఎన్నియోసంవత్సరముల నుండి మమ్ముల హింసించుటజూచి కొందరు నాయకులు "మానవసేవయే మాధవసేవ"యని ఎంతభోధించుచున్నను యింకను సవర్ణులు మేల్కొనుటలేదు. మేము పరిశుభ్రతతోయున్ననే ఓర్వకపోయిరి. ముందుకుమేము వీరితో దేవాలయముల కరిగినవీరు ముందుకుమమ్ముల చాల కఠినముగా చూడగలరు. అందులకై పరమతమవలంబించి వీరికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తము కలుగజేయవలయును. ఎన్నియో సంవత్సరముల నుండి కష్టపెట్టుచు ఇంకను కనికరములేకయున్న ఈ అగ్రజాతులవారిని, మనమందరము ఐకమత్యము, ధైర్యమువహించి వీరిదుండగముల రూపుమాపవలయును. ఇకమీదట మనము నిరుత్సాహులము కాకూడదని కుచ్చెలపాడు మాలసోదరుల వేడుచున్నాడను.

ఇట్లు
పులి, మల్లికార్జున (మాల)

హైద్రాబాదుచుట్టు రైలు అవసరము

ప్రభువుగారి రజతోత్సవసందర్భమున వేయవలెను

హైద్రాబాదు చుట్టుప్రక్కల రైల్వే కొద్దిగా కొఱతగలదు. అదిలేకుండ యిప్పుడు జరుగుచున్న ప్రభువుగారి రజతోత్సవ జ్ఞాపకార్థము నాంపల్లి స్టేషనునుంచి సీతారాంపేట, మంగళవారము అంగడిమీదుగా (పాతవారధి ప్రక్కనుండి కోకటట్టిబజారు, వుమదాబాదు: పెద్ద మహారాజుగంజు సమీపముగా ఫలకునుమామిటుగేజువరకు, బ్రాడుగేజీ కలిపినట్లయిన బాగుండును. అప్పుడు శిథిలమైపోవుచున్న బజారులు, బస్తీలు, అన్నియు నభివృద్ధిజెంది ప్రజలకు సౌకర్యమేర్పడి: అన్నిబజారులలో వ్యాపారము వృద్ధిజెందును. బీదసాదలకు, కూలివారికి రోజు పనులలభించి బ్రతుకగలరు. రైల్వేవారికినిగూడ అన్నివిధముల లోకల్ బండ్లవలన యితర ప్యాసింజర్లవలన, యింకను గూడ్సులువేయించినచో నాటివలన లాభముండును. చెన్నరాయనిగుట్ట, అమదాలగుంటవద్దకు వచ్చు సరకంతయు ఫలకనుమా స్టేషనువద్ద బ్రాడుగేజీ అయినచో అక్కడదిగుమతియే [?] దిగుమతులు నెగుమతులు ఆగును. అక్కడనే జాస్తికొటాలు పెట్టబడును. కనుక రైల్వేకు నష్టముండదు. అంతేగాక హైద్రాబాదు నలువైపుల రైలైనచ్చెన్న గౌరవమెక్కువ. యీ రైలువేయించుట జూబిలీకి శాశ్వత స్మారకముగా నుండగలదు. కాబట్టి [?]ములో ఖర్చువలె ప్రతిఫల రహితముకాదని నమ్మవచ్చును.

ఇట్లు
వి. నరసింహయ్య.

పెద్దపులులవలన కలుగుచున్న నష్టము

లంకపల్లి గ్రామ రైతుల మొఱ

వరంగల్ జిల్లా మధిరతాలూకాలోకేరివలంకపల్లిగ్రామంలో కొప్పుల వెంకయ్యయనువతడు ప్రతిరోజు అడవిలో పశువులనుమేపుటకైవెళ్ళుచుండును! చంగాలై రెండవ తారీఖున యథాప్రకారం అడవికివెళ్లగా పెద్దపులి ఒక పొదచాటునవుండి సదరు వెంకయ్యపై ఆకస్మాత్తుగా నుముకుటకు రెండుకాళ్ళపైకెత్తగా అతనుతీవ్రముగాఅరచెను. కాని ఘాతుకంతో అతని భుజము పట్టి పడవేసిపోయెను! ఇంతలో తోడికాపువాండ్రు పెద్దకేకలిడిరి! సదరు గాయపడ్డవానిని లంకపల్లి గ్రామములోనికి తీసుకొనివచ్చిరి. అతనికి నాలుగు గాయములు పడెను. వెంటనే చికిత్సనిమిత్తం తిరుపూరు డాక్టరుఖానాకు తీసుకొనివెళ్లిరి. ము.హా.న. ప్రభుత్వం వారు యీ పెద్దపులివిషయంలో తగినప్రయత్నములు చేయగలరని గ్రామస్థుల మొఱ. ఇదివరలో యీపులి చాలాపశువులను నష్టపరిచెను. మేము ప్రతిరోజు అడవికివెళ్లకుండా వుండుటవశముగాదు. కావున ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధవహించనిచో మేము చాలా కష్టనష్టములపాలగుదుము.

ఇట్లు
లంకపల్లి గ్రామరైతులు.

వసంతకుసుమాకరము

ఇది సవామేహములవల్ల కలిగినవ్యాధులు, అతిమూత్రము, మధుమేహము, రాచపుండ్లు రక్తశోష, శ్వేతరక్తప్రదరములు, చక్షుర్దోషములు, కండ్లకొలకటలు, నిమరపట్టుకపోవుట నరముల బలహీనత బోనవలి, ఆయుర్వృద్ధి, కాంతి, బలము, స్త్రీలకు సంతానము కలుగజేయును. ఇందుబంగారము, మంచిముత్యము, కస్తూరి మిశ్రముకొండినది. తు॥ కి రూ. 24-0-0

శతపుట కృష్ణాభ్రక సింధూరము

యిది సమస్తక్షయలు, రక్తశోష, బహుమూత్రము. మూత్రమందుశుక్లముపోవుట, మధుమేహము, నిద్రలేకపోవుట నరములకు బలమును కలిగించును. ఇది గ్యారంటీగా తప్పక, అతిమూత్రములను నివారణజేయును. తు. ఒక రూ. 12-0-0.

మాఔషధములుగాని, భస్మములుగాని కోరువారు వ్యాధిని తెలిపినయెడల తగినఅనుపానము వ్రాసి సరియుచేయగలము. వి. పి ఖర్చులు వారేభరింపగలరు. అడ్రసు:—
శ్రీబాలపరమేశ్వరీ ఆయుర్వేదనిలయము సికింద్రాబాదు రెజిమెంటుబజారు నెం. ౫౩౩౫
ఆయుర్వేదడాక్టరు పుసులూరి రావబంగారయ్య

అందమైన రబ్బరుముద్రలు అచ్చుపనులు

సకాలమున సరసమైన ధరలకు చేయబడును. నమూనాల పుస్తకము కోరినపంపబడును. జిల్లాలవారు ఆర్డరుతో ౧ రూ అడ్వాన్సు పంపవలెను.

ప్రేమసాగర ముద్రాక్షరశాల,
కాచిగూడ, హైద్రాబాద్ (దక్కన్)

శ్రీ॥ శే॥ జే. పి. కోటిలింగము

ఎం. ఏ. ఎఫ్. యం, యు యం. ఎల్. ఏ

నవంబరు ౯వ తేది నాడు సాయంకాలం గం 4-46 నిమిషములకు "రాక్ కోటేజ్" అను నిజగృహమున కోటిలింగముగారధిక రక్తపుపోటుచే మృతినొందిరనువార్త క్రైస్తవజన హృదయశోకకరముగా నున్నది. అయినను వారు ప్రశాంతముమరణము గాంచిరట.

సంక్షిప్త జీవితచరిత్ర

హూ॥ ౨॥ ౧౮౭౦ సం॥ డిసెంబరు ౯వ నాడు వీరుజన్మించిరి. చెన్నపురి క్రిస్టియన్ కాలేజిలో విద్యగరపుచు బి. ఏ. తరగతిలో గణితశాస్త్రమునందు మిన్నగనుత్తీర్ణులై బంగారు పతకము బహుమానము బొందిరి. ప్రప్రథమమున చెన్నపురిమిషన్ ఉన్నతపాఠశాలలో నుపాధ్యాయులుగను, తదుపరి నోబుల్ కాలేజిలో ప్రధానాధ్యాపకులుగను ౧౮౯౫-౯౭ వరకు కడలూరు కళాశాల ప్రిన్సిపలుగను, తుదకు నోబుల్ మిషన్ కాలేజి ప్రిన్సిపలుగను యుద్యోగించిరి.

వీరికుమారులిరువురు మొదటిలో నున్నారు. ఒకరు థియొలజికల్ కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగను, మరియొకరు మైసూరు సైన్యశాఖల నుపరింటెండెంటుగ నున్నారు. వీరి జ్యేష్ఠపుత్రిక మిస్ కోటిలింగము ఎం. ఏ. యల్. టి. పి. హెచ్ డి. గారు యింగ్లండునుండి యీ సంవత్సరము వచ్చి మైసూరు మహారాణిగారి విద్యాశాఖలో నున్నారు. చిన్నబిడ్డలు విద్యాభ్యాసంగా మొనర్చుచున్నారు.

భారతీయ క్రైస్తవులలో వీరి స్థానము

౧. నోబిలి మిషన్ కళాశాల ప్రిన్సిపలు—మిషన్ కళాశాల ప్రిన్సిపలుగా పదవికెక్కిన ప్రథమ భారతీయ క్రైస్తవులు.

౨. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము యొక్క సెనెటు సభ్యులు—పాలకులచే నీ పదవికి క్రిస్టియన్ కాలేజి విద్యార్థులలోనుండి యెన్నుకొనబడిన ప్రథమ భారతీయ క్రైస్తవులు.

౩, దక్షిణ యిండియా సంయుక్త సంఘాధ్యక్షులు—ఈపదవి కెన్నుకొనబడిన క్రైస్తవులలో ప్రథములు.

౪. సర్వ భారతీయ క్రైస్తవ యువజన సమాజమున కధ్యక్షులు—ఈపదవి బొందుటకు భారతీయ క్రైస్తవులలో మొదటివారు.

౫. ౧౯౦౭ సం॥ లో టోక్యో నగరమునజరిగిన "ప్రపంచమండలి సభ్యాంతు బడుట మహాసభకు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఈ పదవికింగూడ ప్రథమ భారతీయ క్రైస్తవులువీరే.

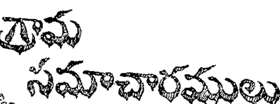
౬. ౧౯౧౯ నతి॥ నవంబరు నెలలో త్యాగాపురి యందు సార్వ ప్రపంచ క్రైస్తవ యువజన మహాసభ జరిగినప్పుడు ౩౬ భాషలలో మాట్లాడగల యూ ౪౦౦౦ మంది ప్రతినిధుల సభకు వీరుపాధ్యక్షులుగా నెన్నుకబడిరి. ఈ పదవికెక్కిన భారత క్రైస్తవులలో మొదటివారు వీరు.

౭. శాసనసభా (Legislative assembly) సభ్యులు. ఇందు ప్రవేశించుటకు భారతీయ క్రైస్తవులలో వీరికే ప్రాధాన్య మియ్యబడెను.

౮. దక్షిణ యిండియా యుపాధ్యాయ సంఘాధ్యక్షులు—క్రైస్తవులలో ప్రథములుగా నెన్నబడిరి.

౯. బళ్లారి జిల్లా విద్యా సంఘమున కధ్యక్షులు పరాయివారివలన నెన్నుకొనబడిన ప్రథములు.

మొ. విద్యానందము, మెదకు.

గ్రామ సమాచారములు

హాలిన్సుగారి ఉర్దూ ఉపన్యాసము

నల్లగొండజిల్లాలో కొత్వాలీ సదరునాజం

౧౯ న తేదీ రోజు మిస్టర్ యస్. ఇ. హాలిన్సు (సదరునాజం కొత్వాలీ) నల్లగొండకేగి యుండిరి. గార్డు ఆఫు ఆనర్ సలామి తర్వాత పోలీసువారి పేరేడు ను జూచి సంతోషించి, పోలీసు ఉద్యోగులను సంబోధించుచు ఉర్దూలో ఉపన్యసించెను.

“పోలీసువారు, ప్రభువుగారి సేవ తర్వాత ప్రజలసేవ కేవశ్యమని ఎంచవలయును. ప్రజలఎడ అత్యాచారము, దారుణకృత్యములు మానవలయును. అధర్మముగా పైస గడించుట కూడదు. ప్రతి పోలీసు ఉద్యోగి విద్యుక్తధర్మముల నయితప్పక పాలించుచు భీతిని, అధైర్యమును దగ్గరకు రానీయగూడదు. నాదగ్గర సిఫార్సులు పనికిరావు. పనిచేసినవారికి ఫలము తప్పక దొరకును.”

తర్వాత పోలీసుక్వార్టర్సు. ఆశ్వశాల “జూబిలీ గార్డన్” పేర నిర్మింపబడుచున్న తోటనుజూచి సంతోషమును తెల్పుచు స్వతః దస్తురు తనఖీ చేసెను.

జీవరక్షా ప్రచారము

అఖిల హైదరాబాదు జీవరక్షా ప్రచారక మండలివారు జీవరక్షా ప్రచారమై రాయచూరు, మహబూబునగరము జిల్లాలకు పోయి యుండిరి. నవంబరు ౧౦ తేది బాలేపల్లిలో మర్యాద ప్రతాపరెడ్డి కంపౌండులోను, ౧౨ వ తేది యాపర్లలో గ్రామచావిడీకడను, ౧౪ వ తేది మందా మునగాలలో ధర్మశాల ముంగిటను, ౧౫ వ తేదిని క్యాతూరులో సురవరం రంగారెడ్డిగారింటిముంగిటను, ౧౬ వ తేది ఉండవెల్లిలో గ్రామచావిడీముందరను, ౧౭ వ తేది యటిక్యాలపాడులో దేవాలయమునద్దను ౧౯ వ తేది జల్లాపురములోను, ౨౦ వ తేది బెక్కంలోను సభలుజరిపి జీవదయ సాత్త్విక పూజ మాంసాహారవర్జనము, మద్యనిషేధము మున్నగు విషయములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. చూడవచ్చినజనము వివిధ స్థలములలో ౪౦౦ నుండి ౨౦౦౦ వరకుండిరి. యక్షిణి దీపసహాయముతో చిత్రపటములజూపియు భజనలు గావించియు ప్రచారములు చేయబడెను. ౨౧ వ తేది కొల్లాపురములో ప్రచారకులకు మనుపటిరోజు పెంట్లవెల్లిలో పెద్దదేవర పూజయని తెలియగా నచటికిపోయి అక్కడ దీర్ఘప్రచారము చేసిరి. సాత్త్వికపూజ సేయుడని హెచ్చరించిరి. సుమారు ౧౫౦౦ మంది వినిరి.

హనుమకొండ విశేషములు

(స్వ. వి.)

గ్రంథాలయము

కాలేజి వర్ధంతిలోఁ బ్రదర్శింపఁబడిన చంద్రరేఖయను నాటకము హృదయాకర్షకముగ నుండుటచే దానిని గ్రంథాలయమునకు సహాయార్థము ప్రదర్శింపవలయునని స్థానికమగు ఆమెచ్యూరు నాటకసమాజమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. డిసెంబరు తుదివారములో ప్రదర్శనము జరుగవచ్చును. ఇదివరకు విచిత్రవివాహము అను నాటకమువలన గ్రంథాలయమునకు రు ౧౪౦ లు ఆదాయము వచ్చినది.

నాటకప్రదర్శనమునకు లైబ్రరి కార్యదర్శులగు నేతి సుబ్రహ్మణ్యముగారు మిగుల నుత్సాహముతోఁ బాటుపడుచున్నారు. క్రమశిక్షతో నాటకప్రదర్శనమునకుఁ బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. శేషాద్రిరమణకవులు రచించిన అముద్రితములగు విచిత్రవివాహము, చంద్రరేఖయు మట్టెవాడలోఁ బ్రదర్శింపఁబడనున్నవి.

నాటక ప్రదర్శనములవలన వచ్చుఆదాయములో గ్రంథాలయమునకు నూతన గ్రంథములు కొనుట, ప్రాకారము నిర్మించుటలో నగు అవసరకార్యములు నెఱవేరగలవు. ఈవిషయమున స్థానిక న్యాయవాదులును డాక్టరు రామమోహనరావు గారును మిగుల నుత్సాహము జూపుచున్నారు. గ్రంథాలయమునకై ప్రదర్శనముల జరుపు నాటక సాంఘికులకుఁ బురవాసులు కృతజ్ఞులు.

మౌలానా హాఫీజు జాలంధరిగారు

హనుమకొండలో జరుగుచుండా టోర్నమెంటులకు అనుబంధముగా నేర్పడిన కవితా సభకు ప్రత్యేకాహ్వానముపై ఉరుదూ కవులలో ముఖ్యులగు మౌలానా హాఫీజుజాలంధరి గారు విచ్చేసిరి. డై ౧౯ వ తేది వీరి కవితాప్రదర్శనమునకు సభ జరుపబడెను. అందు జాలంధరిగారు మధురమగు కంఠస్వరముతోఁ దామురచించిన గీతములను కొన్నింటిని వినిపించిరి.

తొలుత కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారు కవిగారికి కాలేజిపక్షమున నెదుర్కొని స్వాగతమునొసంగి కంఠమునందు బుష్పమాలిక నలంకరించిరి. నాటిసమావేశమునకు నగరములోని అధికారులు, పౌరులు, న్యాయవాదులు ఉద్యోగులు పలువురు విచ్చేసిరి. మౌల్వీ యాకూబ్ రహిమాన్ సాహెబుగారు జాలంధరిగారి కవితారచనమునుగూర్చి మనోజ్ఞగీతమును బాడిరి. కళాశాల విద్యార్థిసంఘమునుండి జాలంధరిగారికి నొకగొప్పకానుక ధనరూపముగ నొసంగబడెను

ఏకపత్నీత్వము, కృష్ణుని మురళి, యిఖుబాల్ ఠాగూరుకవుల కవితాప్రశంస, ఖైబరు కనుమలు, చంద్రమండల యాత్రికుని భావములు, మున్నగు గేయములను జదివిరి. కవిత సులభపదములతో నున్నత భావములతో నానందకరముగనుండెను. ఆరాత్రియె వారిప్రయాణముంటచే సభ రాత్రి ౧౧ గంటలకే ఆపబడెను. కాలేజిలో జాలంధరిగారికిని వారి మిత్రులకును నొకవిందు జరుపబడెను.

చాదర్‌ఘాటు బాలభటసంఘ వార్షికోత్సవము.

మెహదీయార్జంగ్ గారి అధ్యక్షతన రెడ్డివసతిగృహమున వైభవముగా జరిగినది. సాయంత్రము ౫॥ గంటలకు, ఉత్సవము ప్రారంభింపబడెను. ప్రేక్షకులలో రాజాబహదరు వెంకటరామారెడ్డి, రాజాబహదరు గిరిరావు, ఎస్. ఎం. హాజి, అలీఅక్బరు, చందావర్కారు, మాడపాటి హనుమంతరావు, మందుముల నర్సింగరావుగారలు ముఖ్యులు. ప్రేక్షకులలోని ముఖ్యులగు, స్త్రీపురుషులు వివిధబాలభటులు సిద్ధపరచిన వస్తువులను, చూచిన తర్వాత, వసతిగృహ లెక్చర్‌హాలులో ఉపన్యాస కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను.

"విషయము మెంత తెలిసిన అంతఅలస్యముగా విపులము మాట్లాడవలయును. గావున ఎక్కువగా తెలియని విషయము మాట్లాడుటయే మంచిదని అందుకనే నేను ఏమి తెల్యనివిషయము పైమాట్లాడుచున్నానని," చెప్పుచు, ప్రొఫెసరు మార్టన్ గారు, బాలభట ప్రచారమునుగురించి, కొంతమాట్లాడిరి. అపైఅన్యతులగు, మెహదీయార్జంగుగారు, మాట్లాడుచు. భటులకు నీతులజెప్పుచు, ప్రతితల్లిదండ్రి తమపిల్లలను. బాలభటులుగా చేయ గలరనినమ్ముచు, విరమించిరి.

అంత రాజాబహాదరుగారు, ముఖ్యులకు కృతజ్ఞ తెలుపుచు, ఈక్రిందివిషయము గా ఉపన్యసించిరి. విశాలమగు హైద్రాబాదు నగరములో రెండు బాలభటసంఘములున్నవి. మా చాదర్‌ఘాటుసంఘములో ౨౦ జట్టులుమాత్రమే ఉన్నవి. ఇవిచాలతక్కువ. నగరమునకే గాక. మనరాజ్యపు విస్తీర్ణతనుబట్టి ఒకలక్ష జట్టులైనయుండవలెను. ఈజట్టులు ఎప్పటికిచురుకుగా సిద్ధముగా నుండవలెను. మననైజాంప్రభువునకేగాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకేగాని సైన్యమవసరమున్నచో బాలభటులందరు బాగ్లడిరి ఆయుధపాణులగుటకు సిద్ధముగానుండవలెను.

బాలభటులు ఎక్కడైనా వారికెంతో సహాయము చేయవలయును, పరిశోధన చేయుటలో చేయూతనొసంగవలెను. అంతేగాదు, నేడు మోటారులసంఖ్య దినదినమెటుల హెచ్చుచున్నదో మనము చూచుచున్నాముగదా! వాటిలాభనష్టములు సౌకర్యము లెటులున్నను, ఏక్సిడెంటులు మాత్రము హెచ్చుచున్నవి. గావున, బాలభటులు, మోటారులడీకొని అవస్థలోనున్నవారికి సహాయము చేయవలెను మెహదీలీఫాజల్ గారు ఫస్టుఏడ్ క్లాసు కొరకు, కొత్తమార్కెట్టులో స్థలమిచ్చియున్నారు. ఇచట బాలభటులు తర్ఫీతుపొందెదరు, గాయపడినవారికి చికిత్సజేయుదురు.

వాసర జాతరలో గద్వాలవంతపాఠశాల బాలభటుడొకడు, నీటిలోమునిగిన ఒకయాత్రికుని రక్షించెనని చెప్పుటకెంతో సంతోషించుచున్నాను, మనదగ్గర గొప్పకుటుంబముగారు గూడ తమపిల్లల ఇందుచేర్చి, సాధారణపువారితో ఆటపాటను అనుజ్ఞనిచ్చిన తల్లిదండ్రులకు ధన్యవాదములు. జాన్గిర్దారు కాలేజిహారుగూడా ఒకజట్టును సిద్ధపరచుట మోదావహమని చెప్పుచు, మిస్ వద్దిగారితో, ముందబేడు, తమ బాలికాభటులను [Girl Guide] గూడా బాలభటులప్రక్క నిలువబెట్టి ప్రతివిషయములో పాటిచేసి, తమతో సహకారము చేయ నభిలషించుచు, పృథ్విలో ఏకార్యము సైన ఒకపురుషుడేమి చేయలేడని చెప్పుచు, విరమించిరి. అంత సభముగిసెను.

గ్రామవీధులలో హరిజనుల యూరేగింపు

సవర్ణులుకూడ తోడ్పడుట

[విలేఖరి] గోకనపల్లి

ఈగ్రామములో ఒక హరిజనునికి మాతె పీరన్న పూనినాడని అతడు చాలా నియమనుగావుంటూ, ప్రతిశుక్ర సోమవారములు ఉపవాసముఉంటూవున్నాడు. ఆరోజులలో అనేక గ్రామములనుండి సవర్ణులు, హరిజనులు, ఆదివరకు వచ్చుచున్నారు. జబ్బులు మున్నగునవి నివారణమగుచున్నవట.

కండ్లుపోయినవారలకుగూడా కండ్లు వస్తూవున్నవట. యేదియెటులనున్నను అతని ప్రభ కొంచెము బాగానే జరుగుచున్నది, ఇచ్చటి హరిజనులందరు కలిసి పలహారబండ్లను, ప్రభలు దేవునికి కట్టెదమని మ్రొక్కినారట. అవాదిరిగానే ఈరోజున ౭ పలహారపుబండ్లు ౨ ప్రభలబండ్లుకట్టి దేవునివద్దకు వెడ్లుటకుముందు గ్రామవీధులలో అతివైభవముగా యే అభ్యంతరము లేకుండా యూరేగిరి. సవర్ణులలో చేరిన కూద్రులు, హరిజనులు కలిసి భజనచేసిరి.

ఒకవిశేషము

అతనివద్దకు ప్రొఫెసర్లుగానుండి జబ్బులున్నవారువచ్చి మ్రొక్కుచుందురు జబ్బులు నివారణకావచ్చును. కాకపోవచ్చును. ఒకవిషయము మాత్రము స్పష్టము. అది యేమిటంటే మాతెపీరన్న పూనినది హరిజనునకు. ఆ హరిజనుడు మనమనుకొనుచున్న అంటరానివాడు. అట్టివానిని సవర్ణులు మ్రొక్కులు, ఆ సమయములో అతనిని అంటరానివానినిగ భావించకుండాతెగుటట్లైనేరే సమయములోఅతనినిరొ ప్పటివారివలె అంటరానివానిగ భావించుట.

హరిజనులకు దేవుని ప్రసాదము

ఈగ్రామములో ప్రతిసంవత్సరము కార్తీకపౌర్ణమినాడు మారుతిదేవాలయమువద్ద మహోత్సవము జరుపువాడుకగలదు. యీసంవత్సరము కూడా అతి వైభవముగా జరిగినది. మహాత్మాగాంధి హరిజనోద్యమము వాటనుండియు యిచ్చటి సంస్కర్తలు దేవాలయమువద్ద యుత్సవముజరిగిన హరిజనులను ఆహ్వానించి అందరితోపాటు హరిజనులకుగూడా దేవుని ప్రసాదము ఫలహారము పంచిపెట్టుచుండిరి. ఈసంవత్సరముకూడ అదే మాదిరిగా హరిజనులకు దేవుని ప్రసాదము ఫలహారము ప్రోత్సహించినది. ఈగ్రామయువకులలో సంస్కర్తలు చాలామంది యున్నారు. పూర్వాచారులును హరిజనుల నైతికాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారు.

మ. ఘ. వ. నిజాం స్టేటు రైల్వే

ప్రకటన

మహాఘనతవహించిన నిజాంప్రభువుగారి రజతోత్సవపు వేడుకలకును రజతోత్సవ వస్తుప్రదర్శన సందర్భమునకును తగ్గింపు రేట్లు.

హైదరాబాదు (దక్కన్) నగరములో మహాఘనతవహించిన నిజాంప్రభువుగారి రజతోత్సవ సందర్భమున 1936 ఫిబ్రవరి 20 వ తేది మొదలు 1936 మార్చి 2 వ తేదివరకు, ఆ రెండురోజులలోకూడ మొదటి రెండుతరగతుల పోకరిటర్ను టిక్కెట్లు ఒక తడవ ప్రయాణపు ఛార్జికిని, మూడవతరగతి రిటర్ను టిక్కెట్లు ఒకతడవకగు ఛార్జియు మరల దానిలో నాల్గవవంతు ఛార్జియు కలిపిన అగుమొత్తము (1 1/4)నకును, ఈరైల్వేలో నుండు అన్ని స్టేషనులనుండి హైదరాబాదు బి. జి. (నాంపల్లి), హైదరాబాదు యం. జి. (కాచిగూడ), సికింద్రాబాదుపోవు ప్రయాణీకులకు యివ్వబడును. ఈటిక్కెట్లు తిరిగి బయలుదేరిన చోటికిచేరు ప్రయాణమునకును వుపయోగపడును.

3 ఏండ్లపైబడి 12 ఏండ్లకు లోబడిన బిడ్డలకు తగ్గింపు రేట్లలో సగము ఛార్జి చేయబడును.

ఈటిక్కెట్లు తీసుకొనువారు 1936 మార్చి 6 వ తేది అర్ధరాత్రిలోగా తిరుగు ప్రయాణమును ముగించవలెను.

ఎట్టిపరిస్థితులలోగాని ఈటిక్కెట్లపైకము వాపసు యివ్వబడదు, ఈటిక్కెట్లు పైజెప్పినకాలముకంటె యెక్కువకాలము ఉపయోగించ వీలులేదు.

1936 ఫిబ్రవరి 24 వ తేదినుంచి 1936 మార్చి 24 వ తేదివరకు హైదరాబాదు (దక్కన్)లో జరుగు రజతోత్సవ వస్తుప్రదర్శనమునకు హైదరాబాదు బి. జి. (నాంపల్లి), హైదరాబాదు యం. జి.(కాచిగూడ) స్టేషనులకు - గూడ్సు బండ్లలోగాని, ప్రయాణీకులబండ్లలోగాని పంపు ప్రదర్శనవస్తువులకు ఈరైల్వేపైనను, యితరరైల్వేలపైనను రేట్లుతగ్గించబడును.

ఈతగ్గింపులు 1936 జనవరి 25 వ తేదినుంచి 1936 ఏప్రిలు 25వ తేదివరకు ఆ రెండురోజులు కూడ అమలులోనుండును.

తక్కినసంగతులకు, తగ్గింపు రేట్ల పూర్తి వివరములకు స్టేషన్‌మాస్టర్లను గాని, క్రింద సంతకముచేసినవారినిగాని విచారించవలెను.

సికింద్రాబాదు-దక్కన్
25 —11—1935

డి. బి. ట్రైవర్,
ఛీఫ్‌కమర్షియల్ మేనేజర్
మరియు ఛీఫ్‌ట్రాన్స్పోర్టేషన్ సూపరింటెండెంటు
(ఆజ్ఞవలన)

మలకపేట భజన సమాజము

ఆరవ వార్షిక నివేదిక సంగ్రహము

వర్తమాన ఆరవ సంవత్సరమునకుగాను ఈ క్రిందివారు కార్యనిర్వాహకులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

౧. అధ్యక్షులు: పబ్బరాజు సుబ్బారావుగారు, ఎం. ఏ. ఎల్. టి.

౨. కార్యదర్శులు: వి. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు.

౨. శ్రీపాద జగన్నాథ రావుగారు

సభ్యులు. ౧ చీమలమర్రి రామపంతులుగారు

౨. శ్రీ తిప్పయ్య పంతులుగారు

౨. సమాజపు ఐదవ వార్షికోత్సవము సభకు ప్రొఫెసరు సిరుగంటి సీతారామయ్యగారు ఎం. ఏ. అగ్రాసనాధిపత్యము వహించి. విద్వాన్ శిరోమణి సగిభానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు భక్తినిగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

౩. నివేదిక సంవత్సరమున ౧ మహాజన సభ ౫ కార్యనిర్వాహణీ సభలు జరిగినవి. ౨౬ గురు సభ్యులు క్రొత్తగా చేరిరి. సంవత్సరాంతమున సభ్యులసంఖ్య ౯౯.

౪. ఆర్థిక విషయములు.

౧. సంవత్సరారంభమున నిలువ రు. ౨౪-౦-౬

౨. సంవత్సరమున ఆదాయము ౧౦౬-౩-౦

మొత్తము రు. ౧౩౦-౩-౬

౩. సంవత్సరమున వ్యయము ౫౯-౯-౦

సంవత్సరాంతమున నిలువ ౭౦-౧౦-౬

౫. నివేదిక సంవత్సరమున చింగల్వ సత్యనారాయణమూర్తిగారు భక్తినిగూర్చి ఉపన్యసించియున్నారు. శ్రీ నాదూరి విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు. సీతాకల్యాణము హరికథ గావించిరి.

౬. ఈ సమాజమునందు ప్రతి గురువారము రాత్రియందు భజన జరుగును. భజన సమయమునకు అవసరమగు చక్కెర, హారతి కర్పూరము, అగరువత్తులు, శ్రీ సేటు శ్రీకృష్ణ అగర్వాలుగారు భక్తితో నొసంగుచున్నారు. ఆయిదవ వార్షికోత్సవ సందర్భమున సమావేశమయిన భక్తులకు సుమారు రు. ౫౦/- వెచ్చించి శ్రీ క్రొవ్విడి తిప్పయ్య పంతులుగారు చక్కని విందు చేసియున్నారు. పెక్కుమంది సభ్యులు గురువారము భజనకు ప్రసాదములను బంపితోడ్పడియున్నారు; కొందరు విరాళములనొసంగియున్నారు. వీరందరకును భగవానుడు ఆయురారోగ్య అయిశ్వర్యములను బ్రసాదించును గాక.

నియామకము

ప్రభువుగారి ఫర్మానువల్లా, గాంధారి మొదలగు గ్రామముల మార్పు విషయమున, ఖాజా మొయినుద్దీన్ సాహెబ్ ఎమ్. సి. ఎస్. అవ్వలు తాలూక్దారుగారు, ౧౨౦౦ జీతముపై స్పెషల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి

నీలోఫర్ రాకుమారి

౨౧ వ తేది నాడు ౫ గంటలకు, శిశురక్షణ కేంద్రము (సికింద్రాబాదు)లోని, శిశువులకు, తల్లులకు, వస్త్రములు, మిఠాయి పంచిరి. కేంద్రమును, శుభ్రముగా నుంచిన వారికి బహుమతులివ్వబడెను. ఉపన్యాస పోటీలో పాల్గొని గెలుపొందిన తల్లులకు, బహుమతు లివ్వబడెను. అంత రాకుమారిని పుష్పమాలాలంకృతుల చేసి ఛాయాచిత్రము దీయబడెను.

రజతోత్సవపు ఫిలిం

జూబిలి సందర్భమున ప్రభువుగారి కాలమున ఇక్కడి వృద్ధిజెందిన శాఖల ఫిలిం తీయబడును. అందు, గొప్ప కట్టడములు, ప్రాచీన స్మారకములు, గొప్ప కర్మాగారములు, గొప్ప చెరువులేగాక ఉద్యానాలు, మొదలగు గొప్పవారు గూడ ఈ ఫిల్ములో కనపరచబడెదరు. ఈఫిల్మును రాజ్య మావలగూడ నడిపించు ప్రయత్నము చేయబడును. ఫిల్మును తయారు చేయించునది

"ఉస్మానియా జూబిలీ" గ్రంథకర్తలు.

ఆహారములో గాంధి ఆదర్శము

ఆహారపదార్థములు తక్కువయైన యిటలీగతి

జాతిసమితిలో సభ్యులగు వివిధదేశములు యిటలీకి తమతమ దేశములనుండి యుద్ధకాలమును దీర్ఘముచేయు సొమగుమతులను అరికట్టుటచే, ఆహార పదార్థముల లోపమేర్పడినందున దీనికేమియు భయపడనక్కరలేదని ఒక యిటలీపత్రిక యిట్లు యిటాలీయులను హెచ్చరించుచున్నది: "పండ్లు మేకపాల ఆహారములో గాంధిమహాత్ముడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము యొక్క మూలమునే ఊగించగలిగినయెడల,యితాహారముతో యేమి సాధించగలము? యిటాలీయులు భీతిజెంద నవసరము లేదు."

ఇరాను ఇండియాతో వాణిజ్య సౌకర్యములు గోరుట

ఇరాను (పర్షియా) నుండి కొందరు ఆచటి ప్రభుత్వప్రతినిధులు యూనవంబరు నెల రెండవవారము లో యిండియాకువచ్చి ౨౧ వ తేదిన ఢిల్లీకి చేరియుండిరి. వారచటికి వచ్చినపని ౨౬ వ తేది ముగిసెనట. అచటినుండి వారు సిమ్లాకుపోయి మరల తిరిగివచ్చి కలకత్తా, బొంబాయి, కరాచీలమీదుగా తమదేశము చేరుకొనదలచినారు. వారు యెందుకువచ్చిరది చెప్పకున్నను, చూడగా యిండియాతోను యిరాను నకును, వర్తకసౌకర్యముల కల్పించుకొనుటకై వచ్చినట్లును, నోకుండు—మిరమెమెరములున్నపైలు వేయువిషయమై ఆలోచించినట్లును, తెలియుచున్నది. కాని యిండియాలో ఇరాను పక్షమున రాజకీయ రాయబారియగు వధికారి యెవడును నియమించబడి యుండనందున ఈ ఆలోచనలన్నియు ఇంగ్లాండులోగాని ధ్రువపరచబడ వీలులేదు.

—o—

సంతాన నిరోధప్రచారము

త్వరలో తిరువాన్కూరులో అఖిలభారత మహిళామహాసభ జరుగుచున్నదిగదా! దానికి రావలసినదని లండనులో అంతర్జాతీయసంతాన నిరోధకేంద్రమునకు కార్యదర్శినియగు మార్గరెట్ శాన్గరుగారు పిలిపించబడినారు. ఆమె యీ దేశములోని గొప్పగొప్పవారలను కలిసికొని సంతాన నిరోధవిషయమునుగూర్చి వారలఅభిప్రాయములను తెలిసికొనును.

సవర్ణహిందువులకు జైలు

హరిజనస్త్రీలను లూటీ చేసిరను నేరము

బొంబాయి రాజధానిలో నాసిక్‌జిల్లా తాలూకా మేజిస్ట్రేటులా సూ అను గ్రామములో హరిజనులను లూటీచేసి,దొంగిలించిన సొత్తును వశపరచుకొనెనను నేరమునకై అక్కడి మంచి పలుకుబడిగల సవర్ణహిందువులిరువురికి శిక్షవిధించెను. వారిలో ఒకడగు నాధాఅనువానికి మూడునెలల ఖైదును. రూ ౧౫ ల జుర్మానాయున్ను, చతుర్భాయిఅను వానికి రూ ౫౦ జుర్మానా, లేక అది చెల్లించలేనిపక్షమున రెండునెలల ఖైదువిధించబడెను. ఆగ్రామములో కొందరు హరిజనస్త్రీలు ఆగ్రామపు బావినుండి యిత్తడిబిందెలతో నీరుతెచ్చుచుండగా, నేరస్థులలో మొదటివాడు హరిజనులకు యిత్తడిబిందెలను వాడుకొనుహక్కు లేదనుచు ఆబిందెలను ఊడగుంజుకొని అది తనసొత్తుకాదని తెలిసియుండియు తనయింట నుంచుకొనెనని ప్రాసిక్యూషనుకథ.

సవర్ణహిందువులు లొంగుట

బొంబాయి రాజధానిలో డిస్ట్రోరా తాలూకాలో వాడిపట్టణమందలి హరిజనులు పోయిన ఆగష్టునెలలో యెద్దుబండి యూరేగింపు చేయబోగా అక్కడి సవర్ణహిందువులు ఆటంకపరచియుండిరిగదా! దానిపై హరిజనులు కొందరు సవర్ణహిందువులపై ఫౌజ్దారీ మొకద్దమాలను పెట్టించిరి. ఇప్పుడు అక్కడి సవర్ణహిందువులు దోవకువచ్చుచున్నారు. ఏమన, వారు హరిజనులను క్షమాపణ చెప్పుకొందురట. తమ విజయసంతోషమున హరిజనులు యెద్దులబండి ఉత్సవమును జరుపదలచియున్నారు.

—o—

హిందూ దేశపు సైన్సు మహాసభ

సైన్సుయొక్క రాబోవుసంవత్సరపు సమావేశము ౧౯౩౬ జనవరి ౨ వ తేదినుండి జరుగును. ఈ సభయొక్క కార్యకారిణి సంఘము ఆసమావేశమున చేర్పాట్లు గావించుటకై తొమ్మిది ఉపసంఘముల నేర్పరచినది. అవన్నియు చురుకుగాపనిచేయుచున్నవి, స్వాగతకేంద్రసంఘమునకు నివేదికలను సమర్పింపగలవు. ఒక ఉపసంఘము ప్రారంభోత్సవము, వాలంటీర్లను సంఘటించి యేర్పాట్లను గావించును, ఇంకొకటి ఉపన్యాసములు, సైన్సులనబడు వివిధ శాస్త్రములను సంబంధించిన సంగతులు జనసామాన్యమునకు ప్రబోధించు ఉపన్యాసములు —వీటినిగూర్చియు; మరియొకటి బండ్లు మున్నగు యానములు, మైక్రోఫోనులు [చెప్పినమాటను దూరములకు పెద్దదిగ వినింపజేయు యంత్రములు] యిదియాదిగాగలవాటిని— వీటినిగూర్చియు! నాట్యకదృశ్యములనుగూర్చియు; అయిదవది విందులు ఎట్‌హోములు, పాటకచేరీలనుగూర్చియు! ౬ వది సైన్సు బుక్కునుగూర్చి ౭ వది ప్రదర్శనమునుగూర్చియు; ౮ వది యకౌన్సుల కనసుగూర్చియు; ౯ వది ధనమునుగూర్చియు శ్రద్ధవహించును. ఇందూరు సంస్థానమహారాజాగారి పోషకత్వమున మహాసభజరుగును.

పులి తెలుగుబిడ్డతో నొప్పి జెందిపోవుట

ఘూరియాలో ఒకడు కట్టెలు కొట్టుచుండగా పులి వెనుకనుండి అతనిమెడపై దూకెను, అతని తలపుమాత్రము గాంభీర్యముతో చోటుగరచుకొని మెటుపోయెనో పోయెను.

గుల్బర్గాకు దౌరాపై వేగిన, నవాబు మెహదియార్జంగుగారు, హైద్రాబాదుకు తిరిగి వచ్చిరి —విద్యాశాఖనాజముకు ఫజలురహమ్మదుఖానుగారు, గుల్బర్గాకు దౌరాపై నేగి, హైద్రాబాదుకు తిరిగివచ్చిరి.

సూర్యుని ఏడుగుఱ్ఱములనగ నేమి?

సూర్యోపాసనలో గల సైన్సురహస్యము

హిందువుల గాథలలో సూర్యుడు ప్రతిదినము ౭ గుఱ్ఱములు లాగుచున్న రథములో భూమినంతయు చుట్టివచ్చుచున్నట్లు చెప్పబడినది. ఈ విశ్వాసముయొక్క మూలమేమి? డాక్టరు ఏ. యం. మెహతా (చీఫ్ మెడికల్ ఆఫీసర్ నవనగర్) గారు "సైన్సు అండ్ హెల్తు" అను పత్రికలో యిట్లు ఆ అర్థమును వివరించుచున్నారు.

"ఇండియాలో సూర్యుని వేదకాలమునుండి పూజించుచున్నారు. యజుర్వేదములో సూర్యుడు స్థావర జంగములన్నిటికి ఆత్మస్వరూపుడని చెప్పబడినాడు. మన గాథలలో సూర్యుడు ఒంటిచక్రపు రథములో తూర్పునుండి ఆకాశమార్గమున ప్రయాణము చేయుచున్నట్లు చెప్పుదురు. ఆరథమునకు ౭ గుఱ్ఱములు గలవనియు, చక్రము మాత్రము ఒక్కటేననియు, ఆ రథము నడుపు సూతునికి కాళ్లులేవనియు, పగ్గములు సర్పములనియు చెప్పుదురు.

"కొంచెము యోచనతో యీవర్ణనలో యిమిడియున్న సైన్సు పరమైన మహార్థమును వివరించగలము. మనకు కనపడు సూర్యబింబములో యేడువర్ణముల కిరణము లేనిగలవో వానినే ఏడుగుఱ్ఱములనినారు.

"పగ్గములను సర్పములనుటచే సూర్యతేజఃప్రసారము అలలవలె నుండుననియు, అందువలననే పాదవులు భిన్నములుగ నుండుననియు అర్థము. కాని అవిఅన్నియు ఒకటే వేగముతో ప్రసరించుచుండును. గుఱ్ఱములు ఒకకొకదానికి కట్టబడియుండుటచే. చిన్నగంతులు వేయునవైనను, పెద్దగంతులు వేయునవైనను ఒకటేవేగముతో నడువవలసి యుండును. గంతుల పొడవు యెంతయెక్కువగ నుండునో, కొంత పరిమాణముగల దూరములో వాటిసంఖ్య అంతతక్కువగనుండును. ఒంటిచక్రమనుటచే కిరణప్రసారవేగము యెంతగొప్పదో ఊహించుకొనవచ్చును. అనేక మార్గములనుటచే కిరణప్రసారములకు మార్గములేదని తెలియనగును."

ఇక సూర్యనమస్కారార్థము

"హిందూదేశమున పూర్వము సూర్యరశ్మిచే రోగములకెట్లు చికిత్స చేయుచుండిరో నాకు సమ్మకముగ తెలియదు. అయినను శాస్త్రములలో చెప్పబడిన కొన్ని పూజా విధానములకు సూర్యరశ్మిచే రోగముల పోగొట్టుటయే మైయుండవచ్చును. సూర్యుని పూజచేయుటకు మగనివలెతర్వాత సూర్యుని కెదురుగా చిన్నగుడ్డమాత్రమే ధరించి నిలిచి చేతులెత్తి నమస్కరించుచు ప్రార్థించవలెనని విధానము చెప్పబడినది. చేతులు సాచించుటచే తలకు నీడ కలుగును. పిమ్మట వరుసగా ప్రదక్షిణము చేయుచు ఒక్కొకసారి ఒక్కొక్క పార్శ్వమునకు సూర్యరశ్మిసోక నిచ్చుచు రావలెను. ఈప్రకారముగా అనేక ఆరోగ్యకర విధానములు మతమునుపాటున చెప్పబడినవి. సంస్కృత గ్రంధములలో సూర్యరశ్మిచే కుష్ఠుమున్నగు చర్మవ్యాధులను కుదిర్చినటు గలదు."

మద్రాసు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యా పీఠము క్రికెటు పోటి

నాగపూరు, అంతర్విశ్వవిద్యాలయ క్రికెటు పోటీలో, ఉస్మానియాజాగు ఓడిరిగదా! ఇక నిజాంకళాశాల విద్యార్థులు, ముస్లిం మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయముచే ఎన్నుకొనబడిరి. వారు మద్రాసుపట్నమున, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముతో క్రికెటు పోటి చేయుచున్నారు మిస్టర్. ఎఖ్బాలుబంధు, మిస్టర్, ఎస్.ఆర్ మెహతా గారలు, అద్భుతముగా బౌలింగు చేయుచున్నారు. టూర్నమెంటులో వీరినిమించిన బౌలరులు కానరాలేదు.

ఆంధ్రులకు
౨౦ లక్షల నిజాం రాష్ట్రాంధ్రుల అభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనము? గోలకొండ పత్రికా పోషణము.

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN
The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizams Dominions.

వర్తకులకు
నిజాంరాష్ట్రమునందలి జిల్లాలలోని ఆంధ్రులలో వ్యాపారాభివృద్ధికి సాధనము? గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనము.

Vol. 10. | Monday 2—12—1935 | No. 56

గాంధిమహాత్ముని విందు

అణాన్నరకు కడుపు నిండ తిండి

చింతపులుసు పై పరిశోధన

గ్రామములలో పనిచేయువారికి కొందరికి మహాత్ముడు అక్టోబరు ౨౨ వ తేదివాడు విందుచేసెను. ఆసందర్భమున అవిందుకుపట్టిన ఖర్చును గూర్చి ఉపన్యసించుచు, మహాత్ముడీ క్రింది విధముగ నుపన్యసించెను.

ఈరోజు వంటపదార్థములను నేమందుగా జాగరూకతతో నాలోచించి, ముఖ్యముగా గ్రామములలో పనిచేయువారల అవసరములకు తగినటువంటివాటినే ఉపయోగించియున్నాను. కాబట్టి నేనువాటినిగూర్చి సవిస్తరము చెప్పదలచితిని. పుష్టికరమైనట్టియు, అయినను గ్రామజనుల ఆదాయమునకు సరిపోవునట్టియు, ౮ గంటలపనికి అధమపక్షము మూడణాలైనను యివ్వవలెనని మేమునిర్ణయించియుండిన కూలికి సరిపోవునట్టియు భోజనమును మీకుపెట్టవలెనని ప్రయత్నించితిమి.

ఈరోజు మనము ౧౬ మంది భోజనము చేయుచున్నాము. మనభోజనమునకు మొత్తము మీద రూ ౯–౧౪–౩ లు ఖర్చుఅయినది. అనగా ఒకపూట భోజనమునకు ౬ పాయీలకంటె కొంచెమెక్కువ పట్టినదన్నమాట. క్రింద ఖర్చులోని అంశములను విస్తరముగా చెప్పుచున్నాను.

			రూ – అ – పై
౩౬	తోండ్ల	గోధుమపిండి	౧ – ౭ – ౦
౧౨	,,	టమాటోలు	౦ – ౧౧ – ౩
౪	,,	బెల్లము	౦ – ౬ – ౩
౨౪	,,	గుమ్మడికాయ	౦ – ౯ – ౬
౬	,,	అవిసెనూనె	౧ – ౨ – ౦
౨౫	,,	పాలు	౩ – ౧౩ – ౦
౪	,,	సోయాబీను	౦ – ౬ – ౦
౪		కొబ్బరికాయలు	౦ – ౪ – ౦
౧౬		కాఫ్ పండ్లు	౦ – ౧ – ౦
		ఉప్పుచింతపండు	౦ – ౨ – ౩
		కట్టెలు	౧ – ౦ – ౦
		మొత్తము	౯–౧౪–౩

నేను మీకందరికిని రొట్టెయిచ్చుట యవసరము లేదనియు, [మేమిక్కడ ప్రతిదినము ఉపయోగించు] గోధుమజావ చేసియిచ్చినచాలునియు, అవిసెమగ యెంతో కష్టము తగ్గుననియు చెప్పినారు. కాని ఆసూచన నాకు నచ్చలేదు. మీరుయువకులు. భగవంతుడుమీకు గట్టిపండ్ల నిచ్చినందుకు మీరు గట్టిరొట్టె తినవలెను. అది యెవ్వరైనను చేసికొనగలరు. దానిని యెకరుగాని తానెక్కడికి పోవుచున్నను సులభముగా కూడ తీసికొనిపోవచ్చును. అదెరెండురోజులవరకు చెడకుండుట యింకొకలాభము. పండి పిసుకకముందు దానికి అవిసెనూనె పట్టించి పిసికినాము. అందువలన పిండిమెత్తగాను, పెళుసుగాను తేలెను. తర్వాత కొంచె ఆపపదార్థము. కూరగాయలును ఉండవలెను కాబట్టి టమాటోలను, రెండుపచ్చళ్ళను చేయించితిమి. ఇక్కడ, కాఫ్, పండ్లు యెక్కువగా దొరకును. అందువలన మేము అపండ్లతో ఒకపచ్చడి చేయించితిమి. తర్వాత మాతోటలో దొరకు ఆకులతో యింకొక పచ్చడిచేయించితిమి. ఈ కాఫ్ పండు మంచివిరేచనకారియేగాక మలముతో పడు చీమును కట్టునని ప్రసిద్ధిజెందినది. దీనిలో బెల్లము కలిపిన ఏ మంచిరుచిగల పచ్చడితయారగును.

చింతపులుసు విలువ

ఇంకొక పచ్చడిలో కొంచెము కొబ్బరి, చింతపండు, ఉప్పు ఆయాకులతోకూడ కలిపినాను. పచ్చిఆకులను మనము రోజూదో యొకరూపముగా తినవలెను. వాటినుండి విటమినులు యెక్కువగా లభించును. అన్నిటికంటె చాలచోక పచ్చడిలో చింతపండు వేసినది మీరుచూచినారుకదా! సాధారణముగా చింతపండును యేమోహీనము జూచెదరు. కాని పరిశీలించగా అది మంచి విరేచనకారియనియు, రక్తశుద్ధికారియనియు తేలినది. నేను యీఆశ్రమములో నుండు ఒకనికి మలేరియాతో బాధపడుచుండి ప్పుడు చూచారు, దండిగా నిచ్చితిని, మంచిగుణము కనబడెను. అట్లే మలబద్దకము గలవారలకును ఆ నేకులకు యిచ్చిచూచితిని.

చింతపులుసు పరిశోధక మహాత్ముడు

నేయి లేదు

భోజనములో పాలు చాలముఖ్యమైనది. మీకుఅర్థపౌండు పాలువాడితిని. నేయిమాత్రము మీకువేసియుండలేదు. అయినను అది లేకపోయెనని మీరు కొరవపడియుండిరని నేననుకొనెదను. ఎందుకనగా దానికి బదులు సోయాబీనులు, చమురువాడినాను. సోయాబీనులలో చమురుయెక్కువ (నూటికి ౨౦ పాళ్ళు), ప్రోటీను పదార్థము (నూటికి ౪౦ పాళ్ళు) వేరుసెనగలోకూడ చమురుయెక్కువ, కాని వాటిలో ఒకలోపమేమన పిండిపదార్థ మెక్కువ. అది సోయాబీన్లలో వేరుసెనగలోకంటె చాలతక్కువ సోయాబీన్లతో పాలనుకూడ ఉపయోగించినచో మనకు కావలసిన కొవ్వుపదార్థమంతయు అందు దొరకును. ఇక నేయి అనవసరము. కాబట్టి నేయి చేసికొను కష్టమెందుకు? మంచినేయి దొరకుటయేమో అనిపించునప్పుడు, నమ్మకములేని నేతికై శ్రమయెందుకు?

పాలుకొని. మజ్జిగకాని మనకేదో యొకటి కొద్దిగానైన నుండవలెను. కూరగాయలలోని క్రొవ్వు పదార్థములను, ప్రోటీన్లను కరగునట్లు చేయుటకవి ఉపయోగించునని వైద్యశాస్త్ర ప్రవీణులు చెప్పుదురు. కాబట్టి నేయి వదలినను యేమియు ప్రమాదములేదు. ఇటీవల నేను యిద్దరు శిశువులను పోషించునప్పుడు, వారిద్దరి భోజన విషయములో చాల జాగ్రతతీసికొనుచుంటిని. నేనువారికి నేయివేయుట మానితిని, కాని అంతమాత్రాన వారికేమియునష్టముకలుగలేదు. అయితే నేనువారికి కావలసినన్ని పాలిచ్చినాను.

మన భోజనమిప్పుడు ౬ పాయీల, కంటె కొంచెమెక్కువ ఖరీదు పడినది ఇప్పుడైనను తృప్తికరమైన భోజనము లభించినదిగదా! ఇతర భోజనములు యింత గొప్పవిగా నుండవనిలేదు. కాబట్టి అవి అణాకంటె యెక్కువ ఖర్చుపట్టవలసిన అవసరములేదు. తక్కిన భోజనములకు పాలు వదలవచ్చును. గోధుమ రొట్టె, సోయాబీన్లు, పచ్చడి చాలును.

రాంపూరు సంస్థానమునకు శాసనసభ యేర్పడుట

రాంపూరు సంస్థానమునకు ఈనవంబరు ౨౦ వతేది శాసనసభ యేర్పరచబడినది.

సంస్థానము రోహిల్ ఖండ్ లో నున్నది. ఉత్తరమున, తూర్పునను, దక్షిణమునను, పడమటను వరుసగా బ్రిటిష్ఇండియాలో చేరిన నైనిటాల్ జిల్లాయు, బారిల్లీయు, బుడాయూనున్ను, మురాదాబాదున్ను దీనికి యెల్లలు. ఈ సంస్థానముయొక్క రాజకీయసంబంధము సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వముచేత నడుపబడినది.

మొత్తము యీ రాష్ట్రముయొక్క విస్తీర్ణము ౮౯౨.౫౪ మైళ్ళు. జనసంఖ్య ౪౬౫౨౫౭ వారిలో నూటికి ౫౫ మంది వంతున హిందువులును ౪౫ మందివంతున ముసల్మానులును గలరు. ఈసంస్థానముయొక్క నేటి ప్రభువు నవాబ్ సయ్యద్ మహమ్మద్ రజా అలీఖాన్ గారు ౧౫ తోపుల గౌరవముగలరు. సంస్థానాదాయము సాలు ౧కి ౪౯౧౭౨౩ ఖర్చు ౪౭౫౫౯౫౪౯. ౧౯౩౦ సం॥ వరకు అక్కడ ౧౫౦ పాఠశాలలుండెను. న్యాయ పరిపాలన మేగాక, పోలీసుశాఖ, ఆర్థికశాఖ, వైద్యశాఖ యివన్నియు ౧౯౩౦ అబ్బునుండియు క్రొత్తగా సంస్కరించబడియుండెను.

ఇప్పుడా సంస్థానమునకు శాసనసభ యేర్పడినది. మొదటి శాసనసభ ప్రారంభోత్సవమును జరుపుచు నవాబుగారిట్లు చెప్పిరి.

"నేను సింహాసనమెక్కినది మొదలు (౧౯౩౦) ౨౦ జూను ౧౯౩౦, నా సంస్థానములో శాసనబద్ధమైన పరిపాలనా విధానము నేర్పరుచదలచియుంటిని. ౧౯౩౦ లో నేను పూర్తిగా సంస్థానాధికారులుగల ఒక కమిటీని యేర్పరచి, ప్రస్తుత కాలాను గుణములగు శాసనసూత్రములను చక్కగా ఆలోచించి సరిగా మార్చవలసినదని ఆజ్ఞాపించియుంటిని. తర్వాత ఆకమిటీలో మరియిరువురుసభ్యులు రాంపూరు న్యాయవాదుల తరఫున చేర్చబడిరి. ఈశాసనకమిటీ పోయిన అయిదేండ్లలో చాల ముఖ్యమైనపని చేసియుండెను. యిక్కడి శాసనముల వైఖరిని నవీన నాగరికతకు తగినట్లు సంస్కరించినది యీకమిటీయే. నాప్రజల ప్రతినిధులకు తమ సంస్థానమునకు శాసనముల నిర్మించుటలో అభిప్రాయము తెలుపుటకు అవకాశము యీయవలయునని నాకోరిక యైయుండెను. కాబట్టి యిప్పుడు సరిగా యేర్పరచబడిన యీశాసనసభ ఆ కోరిక ఫలితమే. ఈ సభ శాసనములను నిర్మించుటయు చర్చించుటయే గాక, ప్రభుత్వమువారు వారి యెదుటికి తెచ్చువిషయములపై అభిప్రాయములనుకూడ యిచ్చును."

నవాబ్ గారు పోయినతర్వాత వారియెడ కృతజ్ఞత తీర్మానము చేయబడెను. అప్పుడే ప్రభుత్వసభ్యులు రెండు శాసనములను విచారణకు తెచ్చిరి. ఆరెండును సెలెక్టు కమిటీకి పంపబడినతర్వాత సమావేశము ముగిసెను.

ప్రభుత్వ విమానములకై ఇంగ్లాండుకు ఆర్డరు

నిజాం ప్రభుత్వమువారు హాకిలేండు అండుకంపెని (ఇంగ్లాండు) వారికి రెండు విమానములు సిద్ధపరుప ఆర్డరిచ్చియున్నారు. ఈవిమానములువిద్య గరపుటకై కొనబడుచున్నవి. డిసెంబరునెలలోనే రాగలవు. ప్రభుత్వవిమానపుశాఖ ఇన్స్ట్రక్టరగు, మిస్టరు ఏ. డబ్ల్యు. షెటూగారుగూడ, డిసెంబరు నెలలో రానున్నారు

Printed and Published by G. Ramakrshna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy